
[2021-45-RE](#)

Causa 2021-45-RE
(BPA, SAU c/ De Adá)

Número de registre 286-2021. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2021

BOPA núm. 81, del 21 de juliol del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 26 de maig del 2021, per la representació processal de l'entitat bancària Banca Privada d'Andorra, SAU, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 24 de juliol del 2020, dictada per la Secció Civil 6 de la Batllia, i, contra la sentència del 30 d'abril del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat i que anul·li tot l'actuat des del moment immediatament anterior a la sentència de la primera instància. Així mateix, demana la suspensió de l'execució de les sentències impugnades mentre es dirimeix aquest recurs d'empara;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. La representació processal del Sr. Carlos Alberto De Adá va formular una demanda contra la societat Banca Privada d'Andorra, SA, en què sol·licitava, substancialment, la nul·litat de les accions preferents subscrietes per vici del consentiment contractual en la modalitat de l'error en les característiques dels productes d'inversió adquirits i que es condemnés l'entitat bancària a abonar-li

l'import de 100.000 USD corresponent al capital invertit, més els interessos legals, més el retorn de les despeses i de les comissions percebudes amb motiu de la compravenda del producte financer.

1.2. El 24 de juliol del 2020, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual estimava de forma substancial aquesta demanda i declarava l'anul·labilitat del contracte de subscripció de les accions preferents. Així mateix, declarava la procedència de la restitució recíproca de les prestacions executades per les parts, condemnant la part defenent al pagament de 200.000 USD, més els interessos legals, precisant que a l'import resultant s'hauria de fer deducció dels imports satisfets per l'entitat bancària en concepte d'interessos produïts per l'adquisició del producte financer i l'import derivat de la venda, el 25 de febrer del 2015, de les accions preferents (és a dir, 100.000 USD). També condemnava la BPA, SA a satisfer els imports percebuts en concepte de despeses i de comissions per la gestió i custòdia dels valors.

1.3. La representació processal de l'entitat bancària va formular un recurs d'apel·lació, i, el 30 d'abril del 2021, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, va dictar una sentència que desestimava aquest recurs d'apel·lació i confirmava íntegrament la decisió de la primera instància, imposant les costes processals d'aquesta alçada a la part apel·lant.

1.4. El 26 de maig del 2021, la representació processal de l'entitat bancària Banca Privada d'Andorra, SAU (BPA, SAU), va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 24 de juliol del 2020, dictada per la Secció Civil 6 de la Batllia, i, contra la sentència del 30 d'abril del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de l'entitat bancària recurrent

- Aquesta part al·lega la manca de congruència entre allò que va sol·licitar el demandant i allò que va ser resolt pels tribunals ordinaris.
- Exposa que el demandant sol·licitava la nul·litat de la compra de les accions preferents, la condemna de l'entitat bancària al pagament de 100.000 USD i el reemborsament de "*totes les despeses i comissions percebudes pel banc amb motiu de la venda del producte*".
- I, exposa que la Secció Civil va declarar l'anul·labilitat del contracte litigiós, va condemnar l'entitat bancària al pagament de 200.000 USD amb diverses deduccions que fa constar, i, al pagament dels "*imports percebuts en concepte de despeses i comissions meritades per la gestió i la custòdia de valors*".
- Si bé aquestes tres incongruències es van denunciar davant la Sala Civil, en instància constitucional, aquesta part no al·lega la divergència entre la nul·litat reclamada pel demandant i l'anul·labilitat dictada per la Batllia, atès que reconeix que en mèrits del principi *iura novit curia*, correspon als tribunals valorar els preceptes legals i les normes jurídiques en què han de fonamentar la seva decisió, encara que no hagin estat invocats per les parts.
- Ara bé, pel que fa a una reclamació concreta, en virtut del principi dispositiu, els demandants decideixen allò que volen reclamar, i els tribunals no poden atorgar més d'allò que es reclama.

-
- En aquest cas, els tribunals ordinaris s'han pronunciat *ultra petita* per tal com han condemnat aquesta part a pagar el doble d'allò demanat per la part adversa.
 - Si bé és cert que la Batllia afegeix que s'ha de deduir d'aquest import la venda de les accions efectuada el 25 de febrer del 2015 per un import de 100.000 USD, la Batllia no podia condemnar aquesta part a pagar una suma superior a 100.000 USD, perquè aquest era l'import reclamat per la part agent.
 - La Sala Civil valida la decisió de la Batllia atès que considera que una vegada el contracte de compra s'ha anul·lat, aquest no produeix efectes des de l'inici. Aquesta part no discrepa respecte d'aquesta afirmació, però considera que corresponia al demandant, ni que fos subsidiàriament, reclamar una quantitat superior per a aquest cas.
 - El principi de congruència no només protegeix les parts respecte de la circumscripció del debat processal, sinó que també té per finalitat evitar la inseguretat jurídica.
 - El mateix succeeix amb la reclamació per part del demandant de les despeses i de les comissions percebudes pel banc amb motiu de la venda; quan la Batllia condemna al retorn de les despeses i de les comissions meritedes per la gestió de la custòdia de valors, intenta suplir les mancances de la part agent i no només va més enllà d'allò que va ser reclamat, sinó que, a més, ho fa de manera general sense limitar-les al producte financer objecte del litigi.
 - Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat i que anul·li tot l'actuat des del moment immediatament anterior a la sentència de la primera instància. Així mateix, demana la suspensió de l'execució de les sentències impugnades mentre es dirimeix aquest recurs d'empara.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil recorda que el principi de congruència pretén assegurar que la resposta judicial s'ajusti als termes en què les parts han configurat el debat i que els tribunals s'han de pronunciar sobre tots els punts que els hi són sotmesos, no podent concedir més d'allò que es demanava (*ultra petita*), ni una cosa diferent (*extra petita*), ni menys (*citra petita*).
- Afegeix que la valoració d'una incongruència eventual exigeix confrontar la part dispositiva de la sentència amb la *causa petendi* i el *petitum* de la demanda.
- No obstant això, el jutge pot fonamentar la seva decisió en preceptes legals o normes jurídiques, l'aplicació de les quals resulti pertinent, encara que no hagin estat invocats per les parts.
- Altrament, precisa que l'òrgan judicial es troba vinculat per l'essència d'allò que es demana i que es discuteix i no per la literalitat de les pretensions exercitades.
- Pel que fa a l'anul·labilitat del contracte, la Sala Civil declara que els efectes de la nul·litat i de l'anul·labilitat són els mateixos i no es pot imputar cap incongruència per aquesta raó.
- Pel que fa als pronunciaments econòmics, destaca que el pronunciament adoptat per la Batllia extreu les conseqüències legals que resulten de l'estimació de l'acció articulada per la part agent, ja

que remunta els efectes de l'anul·labilitat del contracte a la data en què es va perfeccionar l'operació financera, i per això constata que la suma inicialment invertida ascendia a 200.000 USD, import al qual havia d'aplicar-se una restitució recíproca de totes les quantitats generades (entre les quals, una venda de 100.000 UDS prèviament ja realitzada, interessos i comissions, etc.), apartant-se de la reclamació concreta de la part agent.

- Aquesta decisió és impecable des del punt de vista de la congruència i cita la jurisprudència constant de la Sala respecte d'aquest punt, que conclou que pronunciada l'anul·labilitat d'un contracte, les parts han de ser restituïdes *de jure* al seu estat anterior.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és una tercera instància, ni un tribunal suprem, ni un tribunal de cassació.

3.2. En el seu recurs d'empara l'entitat bancària recurrent invoca els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, ja que considera que les resolucions adoptades, tant en primera instància com en apel·lació, s'han excedit respecte de les demandes de la part adversa.

3.3. En primer lloc, tot i posar en relleu la diferència entre una demanda de nul·lilitat i la declaració d'una anul·labilitat, la part recurrent reconeix que no qüestiona les resolucions impugnades des d'aquest punt de vista. El Tribunal Constitucional, de conformitat amb la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia, ha precisat en diverses ocasions que les jurisdiccions no estan vinculades a la literalitat de la demanda, sinó al seu contingut en el fons, i que els hi corresponia d'examinar-lo en virtut de la legislació aplicable (veg. per ex. l'aute del 14 de juliol del 2015, recaigut en la causa 2015-15-RE, i l'aute molt recent del 18 de maig del 2021, recaigut en la causa 2021-25-RE).

3.4. En segon lloc, l'entitat bancària recurrent al·lega que els tribunals ordinaris han dictat una decisió que excedeix la demanda presentada per la part adversa, la qual només demanava el reembors d'un import igual a 100.000 USD.

3.5. Respecte d'aquesta qüestió, cal recordar que l'anàlisi dels fets i l'aplicació de les lleis correspon a la jurisdicció ordinària i que el Tribunal Constitucional només ha de verificar que les decisions judicials estiguin fonamentades en Dret i no siguin il·lògiques o arbitràries.

3.6. En aquest cas, la declaració d'anul·labilitat del contracte, que no ha estat qüestionada per la part recurrent, està fonamentada en Dret i, com ho precisa la Sala Civil, condueix a haver de considerar que aquest contracte no podia tenir cap efecte.

3.7. La decisió respecte d'aquesta qüestió no ha estat pronunciada *ultra petita*, és del tot lògica i no pot ser qualificada d'arbitrària.

3.8. Atès que el contracte no produïa cap efecte, la resolució impugnada precisa les condicions del retorn a la situació d'ambdues parts abans la signatura del contracte en litigi. Així, la Sala Civil detalla la manera en què el reembors de l'import inicialment aportat per la part adversa ha de ser reintegrat íntegrament, tenint en compte, no obstant això, totes les operacions intervingudes entre la signatura del contracte i la seva resolució.

3.9. Aquest apartat de la decisió és aquell que l'entitat bancària recurrent impugna de manera principal, tanmateix, s'ha de considerar que està articulat lògicament i que no es pot considerar com a arbitrari.

3.10. Per consegüent, els arguments de l'entitat bancària recurrent no permeten de cap manera suposar la vulneració dels drets reconeguts per la Constitució, i atès que el seu recurs està mancat de contingut constitucional, cal declarar la seva inadmissibilitat a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-45-RE interposat per la representació processal de l'entitat bancària Banca Privada d'Andorra, SAU contra la sentència del 24 de juliol del 2020, dictada per la Secció Civil 6 de la Batllia, i, contra la sentència del 30 d'abril del 2021, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de l'entitat bancària recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat